

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН КОД: ТӨА-2023/80/НА-СТА-ТШЗ

ТӨВ АЙМГИЙН СЭРГЭЛЭН СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН
ГАЗРЫН 2022 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД
ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Зуунмод 2023 он

Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал

Утас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn

Аудитын менежер О.Амаржаргал

Утас: 70273463 Цахим хаяг: amarjargalo@audit.gov.mn

Аудитор Ж.Бямбацогт

Утас: 70272248 Цахим хаяг: byambatsogtj@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дараах хаягаар авна уу. Цахим хаяг: www.open.audit.mn

АГУУЛГА

Товчилсон үгийн жагсаалт.....	3
Хүснэгтийн жагсаалт	3
1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	4
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ.....	6
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан.....	6
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан.....	7
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	9
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	11
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	12
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	14
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа.....	14
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин	14
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал.....	15
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд.....	15
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв.....	16
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН.....	19
4.1 Ерөнхий зүйл.....	19
4.2 Материаллаг байдал.....	19
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт.....	19
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал.....	19
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	19
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	20
4.5.1 Завсрын аудитын талаар.....	20
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	20
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	21
5.1 Залруулсан алдаа	21
5.2 Төлбөрийн акт.....	22
5.3 Албан шаардлага	23
5.4 Зөвлөмж	24
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ.....	25
Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл	25
Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл	26

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
ЭМС	Эрүүл мэндийн сайд

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 1 Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт.....	15
Хүснэгт 2 Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл.....	Error! Bookmark not defined.
Хүснэгт 3 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт	20

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

41100, Төв аймаг, Зуунмод сум
Утас: 70272582, Цахим шуудан: tuv@audit.gov.mn
Цахим хаяг: www.audit.mn

2023.02.25 № 01/152
танай _____-ны № _____-г

ТӨВ АЙМГИЙН СЭРГЭЛЭН СУМЫН
ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН
ДАРГА Л.ДАШЛХАГВА ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Төв аймгийн Сэргэлэн сумын ЗДТГ-ын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын ЗДТГ-ын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Сэргэлэн сумын ЗДТГ нь ИТХ-аар төсвийг нь батлуулаагүй ахуйн үйлчилгээний барилгын нэмэлт ажилд 85,000.0 мянган төгрөгийг нэмж зарцуулсан байна.

Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудал гэдэг нь аудиторын мэргэжлийн шийдлээр тайлант хугацааны санхүүгийн тайлангийн аудитад чухал нөлөө үзүүлсэн дараах асуудлууд байна. Үүнд:

- Нийгмийн даатгалын улсын байцаагчийн 2022 оны 02 сарын 14-ний өдрийн 09 дугаарын актаар тавигдсан 291.7 мянган төгрөгийн алдангийг төсвийн хөрөнгөөр барагдуулсан байна.
- Бараа материаллын 3,081.7 мянган төгрөгийн үлдэгдэлд тооллого хийж тооцоо бодоогүй байна..

Бусад асуудлын хэсэг

Санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудал гараагүй болно. Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

G/Архив/Албан бичиг 2023/А4

19020287

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	81,088,119.74	720,135,748.55
33	АВЛАГА	2,109,009.00	628,439,658.00
335	Бусад авлага	2,109,009.00	628,439,658.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	2,109,009.00	628,439,658.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	78,979,110.74	91,696,090.55
351	Түүхий эд материал	28,868,000.00	31,059,500.00
35110	Тусгай зориулалттай материал	28,868,000.00	31,059,500.00
354	Хангамжийн материал	50,111,110.74	60,636,590.55
35410	Бичиг хэргийн материал	805,800.00	1,819,580.00
35420	Аж ахуйн материал	41,784,266.10	52,555,966.10
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	1,440,000.00	180,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	0.19	0.00
35450	Барилгын засварын материал	1,082,100.00	1,082,100.00
35470	Бусад хангамжийн материал	4,998,944.45	4,998,944.45
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	994,123,288.09	1,535,534,634.35
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	994,123,288.09	1,535,534,634.35
392	Биет хөрөнгө	982,706,788.09	1,524,894,634.43
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	959,261,893.78	1,024,981,169.78
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-409,885,075.45	-461,037,388.33
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	220,026,066.00	446,511,106.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-145,126,067.08	-145,764,955.96
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	76,253,330.00	234,761,686.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-55,564,186.15	-65,668,613.68
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	51,987,000.00	64,187,000.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-19,794,472.95	-25,175,510.75
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	504,839,407.15	735,584,589.15
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-199,291,107.21	-283,484,447.78
393	Биет бус хөрөнгө	11,416,500.00	10,639,999.92
39301	Програм хангамж	2,345,000.00	2,345,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-2,328,500.00	-2,345,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	11,400,000.00	11,400,000.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	0.00	-760,000.08
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	1,075,211,407.83	2,255,670,382.90
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	1,075,211,407.83	2,255,670,382.90
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,075,211,407.83	2,255,670,382.90
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	892,403,902.95	892,403,902.95
51101	Өмч: - төрийн	892,403,902.95	892,403,902.95
512	Хуримтлагдсан үр дүн	149,096,795.59	1,329,555,770.66
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	149,096,795.59	149,096,795.59
51220	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	1,180,458,975.07
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	33,710,709.29	33,710,709.29
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	1,075,211,407.83	2,255,670,382.90

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	228,779,965.00	849,945,309.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	228,779,965.00	499,945,309.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	228,779,965.00	486,986,998.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	1,840,000.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	228,779,965.00	485,146,998.00
120009	Бусад орлого	-	12,958,311.00
122	Тусламжийн орлого	-	350,000,000.00
122001	Хандив тусламж /дотоод/	-	350,000,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	447,732,526.65	1,657,498,111.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	-	5,372,500.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	-	5,372,500.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	76,135,126.65	392,791,511.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	15,500,000.00	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	37,473,220.65	383,638,612.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	23,161,906.00	9,152,899.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	371,597,400.00	1,259,334,100.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	371,597,400.00	1,259,334,100.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	596,607,038.45	1,326,984,444.93
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	596,607,038.45	929,268,253.93
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	560,491,974.68	714,761,600.62
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	237,480,297.89	223,275,161.19
210101	Үндсэн цалин	167,866,185.24	178,934,258.58
210102	Нэмэгдэл	30,709,295.30	34,826,193.21
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	-	4,275,000.00
210104	Урамшуулал	-	4,109,173.40
210105	Гэрээт ажлын хөлс	38,904,817.35	1,130,536.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	31,717,277.17	27,175,116.50
210201	Тэтгэврийн даатгал	21,434,496.17	18,506,263.63
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,236,843.01	2,177,206.45
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,789,474.45	1,742,992.60
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	441,886.90	427,476.67
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,814,576.64	4,321,177.15
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	28,077,666.95	29,851,470.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	27,920,366.95	27,257,470.00
210302	Түлш, халаалт	157,300.00	2,594,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	29,681,017.99	34,732,103.19
210401	Бичиг хэрэг	3,082,120.00	2,758,520.00
210402	Тээвэр, шатахуун	23,636,404.36	26,619,383.19

210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,471,623.63	1,913,200.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,218,800.00	3,441,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	272,070.00	-
2105	Нормативт зардал	472,010.00	766,500.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	472,010.00	766,500.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,233,816.00	7,916,800.00
210604	Урсгал засвар	3,233,816.00	7,916,800.00
2107	Томилолт, зочны зардал	5,980,000.00	5,403,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	5,980,000.00	5,403,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	19,764,000.00	48,491,774.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	19,632,000.00	46,120,214.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	-	350,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	-	798,128.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	-	1,168,432.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	132,000.00	55,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	204,085,888.68	337,149,675.74
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	43,995,448.24	140,903,168.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	140,400.00	-
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	159,950,040.44	196,246,507.74
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	36,115,063.77	214,506,653.31
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	2,950,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	2,950,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	-	211,556,653.31
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	211,556,653.31
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	36,115,063.77	-
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	36,115,063.77	-
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	397,716,191.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	-	397,716,191.00
221001	Их засвар	-	243,460,047.00
222001	Тоног төхөөрөмж	-	39,500,000.00
223001	Бусад хөрөнгө	-	114,756,144.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	79,905,453.20	1,180,458,975.07
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	1,000,000.00	-
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	1,000,000.00	-
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	(1,000,000.00)	-
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	78,905,453.20	1,180,458,975.07

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	447,732,526.65	2,022,296,422.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	-	364,798,311.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	-	14,798,311.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	-	1,840,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	1,840,000.00
122	Тусламжийн орлого	-	350,000,000.00
122001	Хандив тусламж /дотоод/	-	350,000,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	447,732,526.65	1,657,498,111.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	-	5,372,500.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	-	5,372,500.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	76,135,126.65	392,791,511.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	15,500,000.00	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	37,473,220.65	383,638,612.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	23,161,906.00	9,152,899.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	371,597,400.00	1,259,334,100.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	371,597,400.00	1,259,334,100.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	442,032,526.65	892,204,826.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	442,032,526.65	892,204,826.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	405,917,462.88	677,698,172.69
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	237,105,368.71	223,275,161.19
210101	Үндсэн цалин	167,491,256.06	178,934,258.58
210102	Нэмэгдэл	30,709,295.30	34,826,193.21
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	-	4,275,000.00
210104	Урамшуулал	-	4,109,173.40
210105	Гэрээт ажлын хөлс	38,904,817.35	1,130,536.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	30,918,698.75	27,175,116.50
210201	Тэтгэврийн даатгал	20,635,917.75	18,506,263.63
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,236,843.01	2,177,206.45
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,789,474.45	1,742,992.60
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	441,886.90	427,476.67
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,814,576.64	4,321,177.15
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	29,419,406.75	29,851,470.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	27,070,106.75	27,257,470.00
210302	Түлш, халаалт	2,267,300.00	2,594,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	82,000.00	-
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	14,802,379.63	25,732,500.00
210401	Бичиг хэрэг	2,552,500.00	2,532,500.00
210402	Тээвэр, шатахуун	8,541,850.00	16,615,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,708,929.63	1,910,000.00
210404	Ном, хэвлэл	-	205,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,999,100.00	4,470,000.00

2105	Нормативт зардал	996,800.00	4,000,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	996,800.00	4,000,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,000,000.00	8,600,800.00
210604	Урсгал засвар	3,000,000.00	8,600,800.00
2107	Томилолт, зочны зардал	6,412,000.00	5,403,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	6,412,000.00	5,403,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	28,935,368.00	48,391,774.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	27,826,271.00	46,020,214.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	350,000.00	350,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	479,097.00	798,128.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	180,000.00	1,168,432.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	100,000.00	55,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	54,327,441.04	305,268,351.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	54,171,441.04	305,268,351.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	156,000.00	-
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	36,115,063.77	214,506,653.31
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	2,950,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	2,950,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	-	211,556,653.31
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	211,556,653.31
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	36,115,063.77	-
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	36,115,063.77	-
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	5,700,000.00	1,130,091,596.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	5,700,000.00	1,130,091,596.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	5,700,000.00	1,130,091,596.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	5,700,000.00	1,130,091,596.00
220001	Барилга байгууламж	-	615,907,589.00
221001	Их засвар	-	265,649,323.00
222001	Тоног төхөөрөмж	-	108,778,540.00
223001	Бусад хөрөнгө	-	139,756,144.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	5,700,000.00	-
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	-	-
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	881,003,903.0	34,149,535.7	641,438,535.9	1,556,591,974.6
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	881,003,903.0	34,149,535.7	641,438,535.9	1,556,591,974.6
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	-	-	-	-
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	-	-	-	-
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
C07	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(17,904,669.3)	(17,904,669.3)
C08	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	892,403,903.0	33,710,709.3	149,096,795.6	1,075,211,407.8
D01	2022 оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	892,403,903.0	33,710,709.3	149,096,795.6	1,075,211,407.8
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	892,403,903.0	33,710,709.3	149,096,795.6	1,075,211,407.8
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	-	-	-	-
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	-	-	-	-
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	-	-	-	-
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	1,279,958,975.1	1,279,958,975.1
D09	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	892,403,903.0	33,710,709.3	1,429,055,770.7	2,355,170,382.9

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	408,555,401.00	483,480,905.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	408,555,401.00	483,480,905.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	405,555,401.00	396,220,065.69
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	225,893,800.00	223,275,161.19
210101	Үндсэн цалин	167,232,600.00	178,934,258.58
210102	Нэмэгдэл	43,259,500.00	34,826,193.21
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	7,437,500.00	4,275,000.00
210104	Урамшуулал	-	4,109,173.40
210105	Гэрээт ажлын хөлс	7,964,200.00	1,130,536.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	30,495,200.00	27,175,116.50
210201	Тэтгэврийн даатгал	21,792,900.00	18,506,263.63
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,175,500.00	2,177,206.45
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,740,500.00	1,742,992.60
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	435,100.00	427,476.67
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,351,200.00	4,321,177.15
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	36,288,001.00	29,851,471.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	24,308,000.00	27,257,470.00
210302	Түлш, халаалт	7,612,000.00	2,594,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	4,368,000.00	-
210304	Байрны түрээс	1.00	1.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	22,205,000.00	22,117,500.00
210401	Бичиг хэрэг	2,525,000.00	2,532,500.00
210402	Тээвэр, шатахуун	13,000,000.00	13,000,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,910,000.00	1,910,000.00
210404	Ном, хэвлэл	300,000.00	205,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	4,470,000.00	4,470,000.00
2105	Нормативт зардал	4,000,000.00	4,000,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,000,000.00	4,000,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	8,000,000.00	7,996,720.00
210604	Урсгал засвар	8,000,000.00	7,996,720.00
2107	Томилголт, зочны зардал	5,712,400.00	5,403,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	5,712,400.00	5,403,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	43,867,000.00	48,391,774.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	41,437,000.00	46,020,214.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	350,000.00	350,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	800,000.00	798,128.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	1,180,000.00	1,168,432.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	100,000.00	55,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	29,094,000.00	28,009,323.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	29,094,000.00	28,009,323.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,000,000.00	2,950,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	3,000,000.00	2,950,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	3,000,000.00	2,950,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	854,735,000.00	794,184,007.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	854,735,000.00	794,184,007.00
220001	Барилга байгууламж	280,000,000.00	280,000,000.00
221001	Их засвар	335,150,000.00	265,649,323.00
222001	Тоног төхөөрөмж	110,284,500.00	108,778,540.00
223001	Бусад хөрөнгө	129,300,500.00	139,756,144.00
0	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	599,143,600.00	1,264,706,600.00
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	-	5,372,500.00
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	-	5,372,500.00
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	599,143,600	1,259,334,100
132001	Орон нутгийн төсвөөс	599,143,600	1,259,334,100
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	24	24
620001	Удирдах ажилтан	1	1
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	7	7
620003	Үйлчлэх ажилтан	17	17

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	76,143,004.65	408,723,923.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	58,536,761.42	408,723,923.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	7,878.00	281,478,109.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	7,878.00	1.00
210304	Байрны түрээс	1,457,250.00	1.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,457,250.00	3,615,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	-	3,615,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	-	604,080.00
210604	Урсгал засвар	4,137,600.00	604,080.00
2107	Томилголт, зочны зардал	4,137,600.00	0.00
210702	Дотоод албан томилолт	22,836,271.00	0.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	22,836,271.00	0.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	30,097,762.42	0.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	29,941,762.42	277,259,028.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	156,000.00	277,259,028.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	17,606,243.23	0.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	17,606,243.23	127,245,814.00
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	127,245,814.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	335,907,589.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	-	335,907,589.00
220001	Барилга байгууламж	76,135,126.65	335,907,589.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	76,135,126.65	392,791,511.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	15,500,000.00	392,791,511.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	37,473,220.65	0.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	23,161,906.00	383,638,612.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		9,152,899.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын Засаг даргын тамгын газар нь тайлант хугацаанд 25 орон тооны бүтэцтэй, удирдах албан тушаалтан 3, гүйцэтгэх ажилтан 17, үйлчлэх ажилтан 7 орон тоотой ажилласан байна.

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын ЗДТГ нь сумын ИТХ, Засаг даргын бодлого боловсруулж, шийдвэр гаргахад нь бүх талын дэмжлэг туслалцаа үзүүлэх замаар төрийн үйлчилгээг иргэдэд түргэн шуурхай хүргэн төрийн хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангуулах, иргэдийн ажиллах амьдрах таатай орчин бүрдүүлэх, оновчтой бодлого зохицуулалтаар хангах замаар аймгийнхаа хөгжилд дэмжлэг үзүүлж чаддаг, цомхон чадварлаг, эцсийн үр дүнг эрхэмлэн дээдэлсэн төрийн албыг төлөвшүүлэх чиг үүрэг бүхий Аймгийн Засаг даргын харьяа байгууллага юм.

2022 онд суманд ахуй үйлчилгээний нэгдсэн төвтэй болохоор барилгын ажлыг эхлүүлэн ажиллаж байгаа бөгөөд Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн санаачилсан "Хүнсний хангамж, аюулгүй байдал" үндэсний хөдөлгөөн "Хүнсний хувьсгал" арга хэмжээ, "Тэр бум мод" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын ЗДТГ нь гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 6 бүлэг, 10 зорилт, 74 дэд зорилттой, хавсралт 1-ээр "Зохион байгуулах сургалтын төлөвлөгөө", хавсралт 2-оор "Албан хаагчдын ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах төлөвлөгөө"-г баталсан байна. Жилийн эцсийн байдлаар гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтээ тус байгууллага 72 ажлыг 100 хувь, 1 ажлыг 95 хувь, 1 ажлыг 90 хувьтай гүйцэтгэсэн гэж дүгнэгдсэн байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын ЗДТГ-ын удирдлага төсвийн шууд захирагчийн хувьд тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Монгол Улсын 2022 оны Төсвийн тухай хуулиар төсөв, санхүүжилттэй холбоотой,
- Хөдөлмөрийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгыг 2022 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс дагаж мөрдсөн,
- Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг Монгол Улсын 2022 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсөн,
- Төрийн албаны тухай хуульд 2022 оны 4 дүгээр сарын 22, 7 дугаар сарын 05, 11 дүгээр сарын 11-нд нэмэлт өөрчлөлт орсон,
- Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын хуулийг 2022 оны 5 дугаар сарын 01-ээс шинээр мөрдөгдөж эхэлсэн,
- Хүний хувийн мэдээлэл хамгаалах тухай хуулийг 2022 оны 5 дугаар сарын 01-ээс шинээр мөрдөгдөж эхэлсэн,
- Засгийн газрын 2022 оны 3 дугаар сарын 09-ний өдрийн 107 дугаар тогтоолоор төрийн үйлчилгээний албан хаагчийн цалингийн доод хэмжээг шинэчлэн тогтоосон байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна. Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын Засаг даргын 2022 оны 5 дугаар сарын 11-ний өдрийн "Дотоод хяналт, шалгалтын комисс"-ыг Л.Сансарцэцэгээр ахлуулсан 3 хүний бүрэлдэхүүнтэй шинэчлэн томилсон байна.

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын дотоод хяналт шалгалтын комисс нь тайлант онд дотоод хяналт шалгалт явуулахаар 10 арга хэмжээг жилээр төлөвлөн захиргаа, төсөв санхүүгийн үйл ажиллагаанд хяналт хийж, 4 чиглэлээр зөвлөмжийг хүргүүлэн хэрэгжилтийг гарган ажилласан байна.

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын ЗДТГ-ын 2022 оны санхүүгийн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын ЗДТГ-ын 2022 оны жилийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруз сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Санхүү төрийн сангийн хэлтсийн 2012 оны "Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг"-ийг мөрдөн ажиллаж байна. Энэхүү баримт бичигт төсвийн байгууллагын санхүү тайлагналын онцлогийг агуулсан бүртгэлийн үйл ажиллагааг тусгасан байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын ЗДТГ-ын 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 1,220,548.4 мянган төгрөгөөр буюу 113,5 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1 Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
А	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	-	-	-
Авлага	2,109.0	532.1	(1,576.9)
Урьдчилгаа	-	-	-
Бараа материал	78,979.1	707,423.7	628,444.6
Үндсэн хөрөнгө	994,123.3	1,587,804.1	593,680.8
Нийт хөрөнгө	1,075,211.4	2,295,759.8	1,220,548.4
Өр төлбөр	-	-	-
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	1,075,211.4	2,295,759.8	1,220,548.4
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	1,075,211.4	2,295,759.8	1,220,548.4

Бараа материал дансны хувьд тусгай зориулалтын материал 2,192.0 мянган төгрөг, бичиг хэргийн материал 1,013,780.0 мянган төгрөг, аж ахуйн материал 10,771,700.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдэж, сэлбэг хэрэгсэл 1,260,000.0 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Үндсэн хөрөнгө данс 2022 онд барилга байгууламж, орон сууц 65,719.0 мянган төгрөг, тээврийн хэсэгсэл 226,485.0 мянган төгрөг, машин тоног төхөөрөмж 158,508.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдэж, акталсан 44,000.0 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Тайлант онд улсын төсвийн хөрөнгөөр 50,719.0 мянган төгрөгийн барилга байгууламж, орон сууц, 154,176.0 мянган төгрөгийн тээврийн хэсэгсэл, 37,916.0 мянган төгрөгийн машин тоног төхөөрөмж, 12,200.0 мянган төгрөгийн тавилга эд хогшил худалдан авч, үнэ төлбөргүй хүлээн авсан 15,000.0 мянган төгрөгийн барилга байгууламж, орон сууц, 116,309.0 мянган төгрөгийн тээврийн хэсэгсэл, 120,593.0 мянган төгрөгийн машин тоног төхөөрөмж хүлээн авч, үндсэн хөрөнгө данс нэмэгдсэн байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 2,255,670.0 мянган төгрөг болж 1,180,459.0 төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалжээ

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг орон нутгийн төсвөөс санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 1,259,706.5 мянган төгрөгөөр тооцон орон нутгийн төсвөөс санхүүжүүлэхээр батлан ирүүлсэн байна.

Засаг даргын Тамгын газрын төсвийн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслөөс 1,259,706.5 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс санхүүжүүлэхээр сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2021 оны 12 дүгээр сарын 15-ны 05 дугаар тогтоолоор баталсан. Энэ нь үндсэн үйл ажиллагааны арга хэмжээний зардлыг 275,588.6 мянган төгрөг, баг, хорооны үйл ажиллагааны арга хэмжээний зардлыг 69,853.4 мянган төгрөг, гэрээгээр гүйцэтгүүлэх ажил, үйлчилгээний зардал 50,059.6 мянган төгрөг, орон нутгийн нөөц хөрөнгө 5,000.0 мянган төгрөг, хур хог хаягдал, орчны бохирдлыг цэвэрлэх зардал 4,470.0 мянган төгрөг, хөрөнгийн зардал 854,735.0 мянган төгрөг тус тус баталсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Төсвийн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслийг хүргүүлсэн дүнгээр буюу орон нутгийн төсвөөс 1,259,706.5 мянган төгрөгөөр батлан ирүүлсэн байна.

Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 3 хөтөлбөрийн 9 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 1,259,706.5 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс бүрдүүлэхээр нийт 1,259,706.5 мянган төгрөгөөр санхүүжүүлэхээр төлөвлөсөн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,188,373.7 мянган төгрөг буюу 94,3 хувьтай байгаа нь цалин хөлс, нэмэгдэл урамшил, НДШ-ийн зардлыг 5,939.6 мянган төгрөг, байр ашиглахтай холбоотой тогтмол зардал 3,268.5 мянган төгрөг, хангамж бараа материалын зардал 87.6 мянган төгрөг, томилолтын зардал 309.4 мянган төгрөг, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр 1196.5 мянган төгрөг, хөрөнгийн зардалд 60,551.0 мянган төгрөгөөр тус тус дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган

д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	төгрөгөөр/			
		Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1	ОН-ын гүйцэтгэх засаглалын удирдлага- Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	275,588.6	267,936.7	7,651.9	97,2
2	ОН-ын гүйцэтгэх засаглалын удирдлага- Гэрээгээр гүйцэтгүүлэх ажил, үйлчилгээ	50,059.6	48,178.6	1,881.0	96,2
3	ОН-ын гүйцэтгэх засаглалын удирдлага- Баг, хорооны ҮАЗардал	69,853.4	68,604.1	1,249.3	98,2
4	ОН-ын гүйцэтгэх засаглалын удирдлага- Бусад	854,735.0	794,184.0	60,551.0	92,9
5	ОН-ын гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-Баяр наадам	5,000.0	5,000.0	0	100
6	Хүрээлэн буй орчны бодлого, удирдлага- 'Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх	4,470.0	4,470.0	0	100
	Дүн	1,259,706.6	1,188,373.7	71,322.9	94,3

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын Засаг даргын тамгын газрын нэмэлт санхүүжилтийн дансанд усны нөхөн төлбөр 1,671.8 мянган төгрөг, ХАА-н тооллого судалгааны санхүүжилт 4,940.9 мянган төгрөг, халдварт өвчний шатахууны үнэ 1,555.2 мянган төгрөг, улс төрийн албан хаагчийн ажлаас чөлөөлөгдсөн тэтгэмж 6,343.2 мянган төгрөг, ЭМТ-ийн барилгын санхүүжилт 150,000.0 мянган төгрөг, үйл ажиллагааны үр дүнгийн болон тусламжийн орлого 5,126.0 мянган төгрөг, газрын дуудлага худалдааны орлого 12,353.9 мянган төгрөг, өвсний үнэ 14,666.8 мянган төгрөг, өмнөх оны үлдэгдэл 29,122.3 мянган төгрөг, тэтгэлэг болон бусад 3,951.2 мянган төгрөг, улсын тэргүүний сумын шагнал 100,000.0 мянган төгрөг, нийт 329,731.3 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлжээ.

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын Засаг даргын тамгын газар тайлант онд нэмэлт санхүүжилтийн дансаар тээвэр шатахуунд 3,281.4 мянган төгрөг, урсгал засвар 1,147.0 мянган төгрөг, бусад ажил үйлчилгээний зардалд 1,094.3 мянган төгрөг, бараа үйлчилгээний бусад зардал 188,321.3 мянган төгрөг, нэг удаагийн тэтгэмж урамшууллын зардлаас 95,556.6 мянган төгрөг, нийт 289,400.67 мянган төгрөг зарцуулж, 40,330.8 мянган төгрөгийг төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.5.4 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

Тус төсөл хэрэгжих хугацаанд нийт 3 хөтөлбөрийн 9 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн байна.

Хүснэгт 3. Төсөл хөтөлбөрийн арга хэмжээний хүрэх үр дүн, биелэлт

/мянган төгрөгөөр/

№	Хөтөлбөр	Хэрэгжих хугацаа	Хүрэх үр дүн	Хэрэгжилтийн явц	Зарцуулах төсөв	Зарцуулсан
1	ОН-ын гүйцэтгэх засаглалын удирдлага	2022.01.01-2022.12.31	ОН-ын гүйцэтгэх засаглалын удирдлагыг хангах	ОН-ын гүйцэтгэх засаглалын хөтөлбөр 98.2 %	1,255,236.60	1,183,903.67
2	Хүрээлэн буй орчны бодлого, удирдлага	2022.01.01-2022.12.31	Хүрээлэн буй орчны бодлого, удирдлагыг хангах	Хүрээлэн буй орчны бодлого, удирдлагыг хангах хөтөлбөр 95,2%	4,470.0	4,470.0

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын ЗДТГ-ын орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага хөтөлбөр 94,4% буюу 5,6%-иар дутуу хэрэгжүүлсэн байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Төв аймгийн Сэргэлэн сумын ЗДТГ-ын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулахтай холбоотой өгөгдсөн зөвлөмж өгөгдөөгүй болно.

Аудитыг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Ж.Бямбацогт гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер О.Амаржаргал, дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын ЗДТГ 2022 оны санхүүгийн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлийг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 01 дүгээр сарын 11-ны өдрийн 01/08 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтийг 2021 оны үр дүнгийн тайлангийн нийт орлогыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл “дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1,5 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны үр дүнгийн тайлангийн, суурь үзүүлэлтийг нийт орлого 447,732.5 мянган төгрөгөөс 1,5 хувиар буюу 6,712.9 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 80 хувиар буюу 5,372.8 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын ЗДТГ нь тайлант онд төсвийн хэмнэлтийн хуулийн хүрээнд түлш халаалт 3,268.5 мянган төгрөг, хангамж бараа материалын зардал 87.6 мянган төгрөг, томилолтын зардал 309.4 мянган төгрөг, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр 1,196.5 мянган төгрөг, хөрөнгийн зардалд 60,551.0 мянган төгрөгийг хэмнэж ажилласан байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг

стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын ЗДТГ-ын шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтэд аудит хийхэд 5.0 саяас дээших орлогын 19 гүйлгээ, зарлагын 23 гүйлгээ, 5.0 саяас дээших худалдан авалттай холбоотой 21 гүйлгээг хугацаандаа байршуулахаас 5.0 сая төгрөгөөс дээш 129,159.5 мянган төгрөгийн 7 гүйлгээг нийт 48 мэдээллийг хугацаа хоцроосон байна. Энэ Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйл “Шилэн дансны зарчим”-ыг болон санхүүгийн тайлангийн "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө” гэж заасныг үндэслэн албан шаардлага өгөв.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Тус байгууллагад бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд шийдвэрлэх алдаа, зөрчилтэй асуудал гараагүй байна.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын ЗДТГ-ын 2022 оны 3 дугаар улирлын байдлаарх санхүүгийн тайланд аудитын урьдчилсан болон төлөвлөлтийн үе шатны ажлыг гүйцэтгэж, байгууллагын мөрдөж ажилладаг хууль тогтоомжийн хэрэгжилт, ирсэн, явсан бичиг, даргын тушаал, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилттэй танилцаж эрсдэлээ тодорхойлсон.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Тус байгууллага 2021 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар зөрчилгүй дүгнэлт авсан аудитаар өгсөн зөвлөмж, албан шаардлагын хэрэгжилтийг 2022 оны 6 дугаар сарын 15-ны өдрийн 01/64 дугаарын албан бичгээр ирүүлсэн.

Хүснэгт 2 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт	1	1,576.9	1	1,576.9	100
Албан шаардлага	7	145,571.9	7	145,571.9	100
Зөвлөмж	1				0
Нийт дүн	9	147,148.8	8	147,148.8	100

/мянган төгрөгөөр/

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын ЗДТГ-ын бараа материалын бүртгэл, зарцуулалтыг авч үзэх.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

5.1 Залруулсан алдаа

Аудитаар нийт 794,158.9 мянган төгрөгийн алдаа¹ илэрснийг аудитын явцад залрууллаа. Үүнд:

Цалингийн урьдчилгаа, нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөөний 30 хувийн урьдчилгаа 13,500.0 мянган төгрөгийг өглөг дансанд бүртгэсэн, цалингаас суутгасан 103,753.7 мянган төгрөгийн ХХОАТ, НДШ-ийг цалингийн өглөг дансанд бүртгээгүй, гарт олгосон цалинг улирлаар нь бүртгэж тайлагнасан байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-т “холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 5.1.3-д жинхэнэ хэрэгжилтийн зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлнө” гэж заасныг болон санхүүгийн тайлангийн “иж бүрэн байх”, “үнэлгээ ба хуваарилалт” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.10-д “аудитын байгууллагаас зөвлөмж болгосон бүртгэлийн алдааны залруулгыг мэргэжлийн түвшинд хянан, удирдлагад танилцуулах, зөвшөөрсөн тохиолдолд тухайн санхүүгийн жил, улирлын тайланд залруулга хийх, зөвшөөрөөгүй тохиолдолд аудиторт үндэслэл бүхий тайлбар хүргүүлэх” гэсэн заалтын дагуу гүйцэтгэлийн үе шатанд залруулга хийгдсэн.

Ахуйн үйлчилгээний барилгын урьдчилгаа төлбөр 615,907.6 мянган төгрөгийг дуусаагүй үйлдвэрлэл дансанд бүртгэсэн. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-т “холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 5.1.3-д жинхэнэ хэрэгжилтийн зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлнө” гэж заасныг болон санхүүгийн тайлангийн “иж бүрэн байх”, “үнэлгээ ба хуваарилалт” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.10-д “аудитын байгууллагаас зөвлөмж болгосон бүртгэлийн алдааны залруулгыг мэргэжлийн түвшинд хянан, удирдлагад танилцуулах, зөвшөөрсөн тохиолдолд тухайн санхүүгийн жил, улирлын тайланд залруулга хийх, зөвшөөрөөгүй тохиолдолд аудиторт үндэслэл бүхий тайлбар хүргүүлэх” гэсэн заалтын дагуу гүйцэтгэлийн үе шатанд залруулга хийгдсэн.

Тус байгууллага нь 26,843.4 мянган төгрөгийн түлш шатахууныг авсан тухай бүрд бүртгэлгүй бөөн дүнгээр бүртгэсэн байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-т “холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 5.1.3-д жинхэнэ хэрэгжилтийн зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлнө” гэж заасныг болон санхүүгийн тайлангийн “иж бүрэн байх”, “үнэлгээ ба хуваарилалт” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.10-д “аудитын байгууллагаас зөвлөмж болгосон бүртгэлийн алдааны залруулгыг мэргэжлийн түвшинд хянан, удирдлагад танилцуулах, зөвшөөрсөн тохиолдолд тухайн санхүүгийн жил, улирлын тайланд залруулга хийх, зөвшөөрөөгүй тохиолдолд аудиторт үндэслэл бүхий тайлбар хүргүүлэх” гэсэн заалтын дагуу гүйцэтгэлийн үе шатанд залруулга хийгдсэн.

Санхүүгийн тайлангийн үндсэн хөрөнгийн эцсийн үлдэгдлийг жилийн эцсийн тооллогын дүнтэй тулгахад барилга, байгууламж, орон сууц 15,000.0 мянган төгрөг, бусад үндсэн хөрөнгө 19,000.0 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй тайлагнасан, шинээр нэмэгдсэн 2 үндсэн хөрөнгөнд 154.1

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

мянган төгрөгийн элэгдэл тооцоогүй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-т “холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 5.1.3-д жинхэнэ хэрэгжилтийн зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлнө” гэж заасныг болон санхүүгийн тайлангийн “иж бүрэн байх”, “үнэлгээ ба хуваарилалт” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.10-д “аудитын байгууллагаас зөвлөмж болгосон бүртгэлийн алдааны залруулгыг мэргэжлийн түвшинд хянан, удирдлагад танилцуулах, зөвшөөрсөн тохиолдолд тухайн санхүүгийн жил, улирлын тайланд залруулга хийх, зөвшөөрөөгүй тохиолдолд аудиторт үндэслэл бүхий тайлбар хүргүүлэх” гэсэн заалтын дагуу гүйцэтгэлийн үе шатанд залруулга хийгдсэн.

Аудитаар нийт 318,236.4 мянган төгрөгийн илэрсэн зөрчилд² 200,845.2 мянган төгрөгийн зөвлөмж, 489.4 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт, 116,901.8 мянган төгрөгийн албан шаардлага өглөө.

5.2 Төлбөрийн акт

Автотээрийн хэрэгслийн улсын үзлэг оношлогоог зохион байгуулах зардал 100.0 мянган төгрөгийг давхардуулан гаргасан зөрчил илэрлээ. Энэ Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйл “Хэмнэлтийн горим хэрэгжүүлэхэд баримтлах зарчим” гэж заасныг болон санхүүгийн тайлангийн “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т “Шалгагдагч этгээд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа болон төсвийн орлого бүрдүүлэх, зарцуулах, нийтийн өмч, хөрөнгө олж бэлтгэх, ашиглах, зарцуулах, хадгалах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн бол төлбөрийн акт тогтооно.” гэж заасныг үндэслэн төлбөрийн акт тогтоов.

ЗДТГ-ын даргын 2022 оны 9 дүгээр сарын 23-ны өдрийн Б/47 дугаар тушалаар Нийгмийн даатгалын байцаагч шинэ байранд орсонтой холбогдуулан 150.0 мянган төгрөгийн дэмжлэг олгосон зөрчил илэрлээ. Энэ Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.3-д “хууль тогтоомжид зааснаас өөр хэлбэрээр тэтгэмж, шагнал, урамшуулал, дэмжлэг олгох” гэж заасныг болон санхүүгийн тайлангийн “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т “Шалгагдагч этгээд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа болон төсвийн орлого бүрдүүлэх, зарцуулах, нийтийн өмч, хөрөнгө олж бэлтгэх, ашиглах, зарцуулах, хадгалах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн бол төлбөрийн акт тогтооно.” гэж заасныг үндэслэн төлбөрийн акт тогтоов.

Сахилгын шийтгэл ногдуулсан, шийтгэлтэй албан хаагчдад 239.4 мянган төгрөгийн үр дүнгийн урамшуулал олгосон байна. Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйл “Хэмнэлтийн горим хэрэгжүүлэхэд баримтлах зарчим”, Засгийн газрын 2019 оны 5 дугаар тогтоол “Төрийн албан хаагчид мөнгөн урамшуулал олгох тухай” журмын 2.7-д “Хууль тогтоомжийн дагуу сахилгын шийтгэл хүлээсэн төрийн албан хаагчийн сахилгын шийтгэлгүйд тооцогдох хугацаа дуусаагүй бол тухайн төрийн албан хаагчид улирлын ажлын үр дүнгийн мөнгөн урамшуулал олгохгүй” гэж заасныг болон санхүүгийн тайлангийн “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т “Шалгагдагч этгээд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа болон төсвийн орлого бүрдүүлэх, зарцуулах, нийтийн өмч, хөрөнгө олж бэлтгэх, ашиглах, зарцуулах, хадгалах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн бол төлбөрийн акт тогтооно.” гэж заасныг үндэслэн төлбөрийн акт тогтоов.

5.3 Албан шаардлага

Харилцагч байгууллагатай хийсэн 28,528.4 мянган төгрөгийн худалдан авалтыг цахим төлбөрийн баримтаар баталгаажуулаагүй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1-д “Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно”, Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаалын НХМаягт 5 “Төлбөрийн баримт нь ... Төлбөрийн баримтыг цахим гарын үсэг эсхүл тусгай нууцлалын QR кодоор баталгаажуулах бөгөөд ...” гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллаагүй, санхүүгийн тайлангийн аудитын "иж бүрэн байх", "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө” гэж заасныг үндэслэн албан шаардлага өгөв.

НДШ-ийг ажил олгогч төлж тайлагнаагүй зөрчилд нийгмийн даатгалын улсын байцаагчийн тавьсан актын алданги 291.7 мянган төгрөгийг төсвөөс төлсөн байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-д “батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах” гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллаагүй, санхүүгийн тайлангийн аудитын "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө” гэж заасныг үндэслэн албан шаардлага өгөв.

Санхүүгийн тайлангийн бараа материалын эцсийн үлдэгдлийг жилийн эцсийн тооллогын дүнтэй тулгахад 3,081.7 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй байна. Тушаалаар томилогдсон тооллогын комисст тооцооны нягтлан бодогчийг оруулсан, комисс нь тооллого хийсэн гэх боловч тооцоо бодоогүй, илтгэх хуудас дүгнэлт гаргаагүй байна. Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 73 дугаар зүйлийн 73.2-т “Байгууллагын нягтлан бодогч нь үндсэн хөрөнгө, бараа материал, үнэ бүхий зүйлийн тооллогоор бэлэн байсан үлдэгдэл, гарсан зөрүүг тооллогын акт материал батлагдсанаас хойш 5 хоногийн дотор нягтлан бодох бүртгэлд тусгаж дансны үлдэгдлийг тулган шалгана” гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллаагүй, санхүүгийн тайлангийн аудитын "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө” гэж заасныг үндэслэн албан шаардлага өгөв.

Ахуй үйлчилгээний барилгын гадна тохижилтын 85,000.0 мянган төгрөгийн нэмэлт ажлын төсвийг ИТХ-аар батлуулаагүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 68 дугаар зүйлийн 68.2-т “Төсвийн төслийг иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар хэлэлцэх явцад нэмж тусгах хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээг тухайн шатны төсвийг өргөн мэдүүлсэн этгээдээс энэ хуулийн 29 дүгээр зүйлд заасан шаардлагыг хангаж байгаа эсэх талаар санал, дүгнэлтийг авсны үндсэн дээр тусгана.” гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллаагүй, санхүүгийн тайлангийн аудитын "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө” гэж заасныг үндэслэн албан шаардлага өгөв.

5.4 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Хууль, тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

1.1. Илрүүлэлт:

Элэгдлээрээ анхны өртгөө нөхсөн 200,845.2 мянган төгрөгийн өртгөтэй 1025 ширхэг үндсэн хөрөнгө бүртгэлтэй байна. Энэ нь Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын 2019 оны 271 дүгээр тогтоолын 7-д “Хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа болон үнийг шинэчлэн тогтоох тухай” гэсэн заалт болон санхүүгийн тайлангийн "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

1.2. Өгсөн зөвлөмж:

Өмч хамгаалах зөвлөлөөр хэлэлцүүлж цаашид ашиглах боломжтой үндсэн хөрөнгийг дахин үнэлж бүртгэлд тусгах, ашиглах боломжгүй үндсэн хөрөнгийг акталж данс бүртгэлээс хасах.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс Залруулсан	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Цалингийн урьдчилгаа, Нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлгөөний 30 хувийн урьдчилгааг өглөг дансанд бүртгэсэн.	1	13,500.0			1	13,500.0	1	13,500.0
Ахуйн үйлчилгээний барилгын урьдчилгаа төлбөрийг дуусаагүй үйлдвэрлэл дансанд бүртгэсэн.	1	615,907.6			1	615,907.6	1	615,907.6
Түлш шатахууныг авсан тухай бүрд бүртгэлгүй бөөн дүнгээр бүртгэсэн.	1	26,843.4			1	26,843.4	1	26,843.4
Санхүүгийн тайлангийн үндсэн хөрөнгийн эцсийн үлдэгдлийг жилийн эцсийн тооллогын дүнтэй тулгахад барилга, байгууламж, орон сууц 15,000.0 мянган төгрөг, бусад үндсэн хөрөнгө 19,000.0 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй байна. Тушаалаар томилогдсон тооллогын комисс нь тооллого хийсэн гэх боловч тооцоо бодоогүй, илтгэх хуудас дүгнэлт гаргаагүй байна.	1	34,000.0			1	34,000.0	1	34,000.0
Тайлант онд 38,013.0 мянган төгрөгийн өртөгтэй шинээр нэмэгдсэн 2 үндсэн хөрөнгөнд элэгдэл тооцоогүй байна.	1	154.2			1	154.2	1	154.2
Цалингаас суутгасан ХХОАТ, НДШ-ийг цалингийн өглөг дансанд бүртгээгүй, гарт олгосон цалинг улирлаар нь бүртгэж тайлагнасан байна.	1	103,753.7			1	103,753.7	1	103,753.7
Дүн	6	794,158.9	0	-	6	794,158.9	6	794,158.9

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил	Үүнээс		
		Төлбөрийн акт	Албан шаардлага	Зөвлөмж
Харилцагч байгууллагатай хийсэн худалдан авалтыг цахим төлбөрийн баримтаар баталгаажуулаагүй байна	28,528.4	-	28,528.4	-
ЗДТГ-ын даргын 2022 оны 9 дүгээр сарын 23-ны өдрийн Б/47 дугаар тушалаар Нийгмийн даатгалын байцаагч шинэ байранд орсонтой холбогдуулан дэмжлэг олгосон байна.	150.0	150.0	-	-
ИТХ-аар төсвийг нь батлуулаагүй Ахуйн үйлчилгээний барилгын нэмэлт ажилд хөрөнгө нэмж зарцуулсан байна.	85,000.0	-	85,000.0	-
Автотээрийн хэрэгслийн улсын үзлэг оношлогоог зохион байгуулах зардлыг давхардуулан гаргасан байна.	100.0	100.0	-	-
Бараа материаллын үлдэгдлийн тооллого хийж тооцоо бодоогүй байна.	3,081.7	-	3,081.7	-
Элэгдлээрээ анхны өртгөө нөхсөн 200,845.2 мянган төгрөгийн өртгөтэй 1078 ширхэг үндсэн хөрөнгө бүртгэлтэй байна.	200,845.2	-	-	200,845.2
Сахилгын шийтгэлтэй албан хаагчдад үр дүнгийн урамшуулал олгосон	239.4	239.4	-	-
Нийгмийн даатгалын улсын байцаагчийн тавьсан актын алдангийг төсвийн хөрөнгөөр төлсөн	291.7	-	291.7	-
Дүн	318,236.4	489.4	116,901.8	200,845.2

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил	Үүнээс		
		Төлбөрийн акт	Албан шаардлага	Зөвлөмж
5.0 саяас дээших орлогын 19 гүйлгээ, зарлагын 23 гүйлгээ, 5.0 саяас дээших худалдан авалттай холбоотой 21 гүйлгээг хугацаандаа байршуулахаас 5.0 сая төгрөгөөс дээш 129,159.5 мянган төгрөгийн 7 гүйлгээг нийт 48 мэдээллийг хугацаа хоцроосон байна.	129,159.5	-	129,159.5	-